

SANTANYÍ
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

FESTES DE SANT JAUME

Santanyí, 1993.

SALUTACIÓ

Batlia de Santanyi

Sant Jaume 93.

El fenomen físic de la terra, el fet d'anar revoltant el sol i de rodar sobre si mateixa, condiciona de manera especial el transcórrer de la nostra vida i també de la vida mateixa en si. Néixen dies i nits, que van formant les diferents estacions de l'any, que, una rere l'altra, van realitzant la seva missió.

Acaba de començar l'estiu que, com sempre, ens porta de la mà els dies de la nostra Festa Gran per excel·lència. La festa de sant Jaume apòstol.

ESTIU i FESTES PATRONALS són esdeveniments rellevants que, malgrat la seva reiteració, no perden la necessitat ni l'actualitat, ni tampoc cap de les seves qualitats. Són necessaris i de gran transcendència.

ESTIU, es més que necessari per completar el cicle dels cultius del camp. Pobre camp! «Quién te ha visto y quién te vé!». Ens dona pena que els esdeveniments de la vida moderna t'hagin convertit en un padrí vell que, perquè no pot oferir ja res d'ell mateix, resta arraconat i oblidat. Tu, que durant tantes i tantes generacions t'has mantengut esplendorós i fores el puntal i el suport de tantes de famílies, tu, que donaves tanta de feina i eludies aquest mal crònic dels nostres temps, l'atur, que és la primordial preocupació dels responsables de tots els estaments polítics, econòmics i socials de tot el món, tu, te sents defallir. Tant com ha progressat la ciència i que poc s'ha fet per tu. Que de bo que ben prest puguis gaudir dels avanços tècnics que necessites. Que aviat et donin la mà i puguis veure modernitzades les teves estructures i recobrar l'esplendor d'antany.

FESTES PATRONALS, l'altre esdeveniment que és per a tots necessari i consubstancial a la vida de tots els pobles: Forma part de la seva pròpia identitat i és la nostra responsabilitat posar tot el nostre esforç i el major esment per aconseguir dur-les endavant.

Ben conscients que les **FESTES PATRONALS** són de tots i per a tots, i en aquest sentit les volem dur a terme. Per això vos convidam, amb el major interès, a sentir-les i a viure-les amb esperit jove i festiu, participant-ne plenament.

Aquest és el nostre missatge: que cadascú, des de la seva pròpia condició participi en la festa, aportant el seu granet d'arena i tots junts arribem a fer una muntanya. Això ho desitjam, tota una muntanya de festa i una festa com una muntanya.

Siau benvinguts tots a la festa. Que per a aquells que viuen fora, aquesta sigui la causa per passar uns dies de diversió i de descans a Santanyi amb la companyia dels seus. Que la seva presència sigui per a nosaltres motiu d'alegria, ja que les absències en aquests dies es tornen més amargues. A tots ells va dirigit el nostre convit especial. La seva presència es desitjada i necessària.

Tenguem presents també a aquells que moriren en el decurs d'aquest any i ens han deixat per a sempre. Per a ells aizequem a Déu la nostra pregària.

Per a tots una forta abraçada amb el millor desig de pau i de prosperitat.

Bones festes.

COSME ADROVER OBRADOR.

RECORDANDO A PERICO POMAR

Miguel Nigorra Oliver

Para revivir el recuerdo de mi amigo Perico Pomar en el marco de las fiestas de Sant Jaume he recurrido a aquel «quincenal de intereses locales» que se llamó «Santanyi» que había iniciado su andadura el 4 de enero de 1958 por el módico precio de dos pesetas el ejemplar.

Treinta y cinco años han pasado ya. Eran las fiestas de Sant Jaume, las primeras en la vida del «quincenal». En Bernat Vidal, alma y motor del «Santanyi» escribía e invitaba a escribir. Su brazo derecho era Perico cuya facilidad con la pluma ya estaba demostrada como corresponsal de prensa. Perico adquirió, casi sin saberlo, el compromiso, por pura afición, de sacar adelante aquella publicación en la que todos los que estuviéramos disponibles teníamos que colaborar. En Bernat no daba órdenes, si acaso sugerencias. En realidad se limitaba a hacer preguntas. La pregunta siempre tenía miga e incitaba el interés. Entre la pregunta y la respuesta cabía, a veces, un corto espacio para meditar si «es potecari» tenía que salir de la rebotica para despachar algún cliente. Perico, con su inmenso y nunca perdido sentido del humor, solía reaccionar con alguna guasa que, para quien no lo conociera, podía sonar a que dejaba pasar de largo la insinuación del maestro. Bernardo sabía que no era así, no insistía y pasaba a otro tema.

Mientras tanto, Perico iba recopilando datos y anécdotas para la sección «Brincos del cordero» que firmaba como PEPE EFE o para cualquier otra de las muchas que tenía a su cargo. Aquel año recogió de manos del Alcalde Gabriel Adrover el «Programa Oficial» que publicó y comentó y donde, observo, figuraba una carrera ciclista para aficionados, con cuatro premios, el mayor de los cuales ascendía a cien (100) pesetas.

Para que por las fiestas del Carmen y «es dilluns de Sant Jaume» los que fueran a nadar a Cala Figuera encontraran facilidades, se abrió una suscripción pública para montar una escalerrilla al final del muelle. Había costado 1.600 pesetas y se cubrió con donativos entre cinco

Am
Santanyi
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

y cincuenta pesetas en su mayor parte, que Perico recogía con santa paciencia. Estas eran las cifras que encajaban en la economía de entonces y que no provocaron a Perico ninguna broma. Tampoco era broma la magnífica noticia de que se enlazaba a Santanyi con Palma con una «línea directa» de teléfono, pues «las conferencias tenían que pasar por la centralilla de Campos», que, además de provocar un colapso durante el día, de noche quedaba desconectada. En la misma fecha se anunciaba que el teléfono llegaría a Cala d'Or, «aquel bello rincón» según lo definía Perico. Casi al mismo tiempo se producía el enlace de la central de «Gas y Electricidad» con la red del pueblo para que «se vea liberado de una vez y para siempre de la oscuridad».

Perico coordinaba, además, las colaboraciones de Miguel Pons, de Sanchiz Guarner, de Lorenzo Villalonga o de Blai Bonet, por entonces ganador del Premio Joanot Martorell, máximo premio de la literatura catalana, por su novela «El Mar». Lo mismo entrevistaba a un personaje que estaba de vacaciones, «Gente que pasa», que a un viejo «patrón», como al Patrón Busques con la historia de la muerte de su padre ahogado cerca de Cala Figuera al volcar su llaud a vela, o al «Patrón Pep» con sus recuerdos de la guerra de Cuba.

Incondicional del Atlètic de Bilbao alababa su victoria por 2-0 sobre el Real Madrid en la final de Copa de 1958 recordando que los jugadores vascos cobraban, el que más, 150.000 pesetas anuales, lamentándose que no hubiera un partido de fútbol en las fiestas de Sant Jaume, aunque reconociendo que había poco dinero para organizarlo.

Antes de entrar como empleado de Es Crèdit, su trabajo periodístico era completado lo mismo como corresponsal de banca, que como expendedor de gasolina en el poste entonces instalado delante de Ca'n Perico con bombeo a mano y de cinco en cinco litros. Al anochecer, cuando la televisión era desconocida en Santanyi, con electricidad en días alternos, pues «Sa farinera» no tenía más capacidad que para la mitad del pueblo, Perico remataba el día «fins que es llum feia sa senya», desde su piano, la ventana abierta, alegrando la tertulia de la Plaza en las cálidas veladas veraniegas, transmitiendo a todos su alegría de vivir y su optimismo de siempre. Seguro que, desde el más allá, sigue Perico velando para que no perdamos el humor y tengamos unas «bones festes». Sus amigos le correspondemos con nuestro emocionado y feliz recuerdo.

am
santanyi
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

LA CAPELLA DE SANTA BÀRBARA

Durant el temps que el Roser, amb els seus afegitons i reformes, fou el temple parroquial de Santanyi, rebien culte al seu interior tota una munió de sants i santes que, d'alguna manera, cobrien les necessitats espirituals dels feligresos.

Segons Berard, les capelles que aixoplugaven les diferents imatges d'aquests sants estaven aferrades a les parets laterals, *sin fondo alguno*.

De la seva construcció en tenim poques referències. El 1649 l'escultor Rafel Blanquer obrà el retaule de sant Sebastià. Jaume Ballester, també escultor, enllestí el retaule de *nostra dona de Concepció* el 1680. Avui podem afegir altra notícia. La construcció de la capella dedicada a santa Bàrbara.

Dins el tom XI de les miscel·lànies del p. Villafranca (1), vaig localitzar un full solt còpia d'uns folis del «Llibre del regim y govern de la vila de Santañy». Diu així:

Memoria pa. la historia de Santañy

Dia 2 Agost de 1739 pagaren a Juan Burguera, Micherillo, 2 ll. 4 s. per el pedreñ que tregué per la Capella de Sta. Barbara, y 41 s. a Jaume Melis per treure pedreñ, y per id. 41 s. a Jaume Bonet Blanca, a Bart. Burguera Micherillo 41 s. per id. y a Vicens Boira 33 s. per id. a Ant. Grimalt Correler 12 s. y 2 din. per l'aigo que se prengué del pou de la plaça, per la dita capella.

Dia 16 Agost 1739

Dia id. a Gabriel Bto. y altres companyeros 8 ll. 8s. 10 d. per 253 qs. 16 arroves 3 al. de cals prese de son forn per dita capella.

Dia id. a Juan Burguera Micherillo 3 ll. per tres dotz. cantons de la seva pedrera per id. Dia id. a Michel Bonet de Banet 2 ll. 10 s. per dues dotzenes y mitja de cantons per id.

Dia 18 oct. 1739

A Michel Bonet de Banet 3 ll. 19 s. y 10 d. per quatre dotzenes pedren per id. Dia id. a Bart. Vicens de Michel 2 ll. 14 s. 2 din.

Son 9 s. per tres jornals de cavar grava y lo demes per tres dotzenes mares a tres per id.

Sense aquests gastos ni hague de altres com son. Vejeu «Llibre del regim y govern de la Vila de Santanyí» a 1716 f. 187 vta. y 188. Se guarda en la casa de la vila. Vejeu fol 7 de aquest fuy ó plec.

Plec 7. Capella de Santa Barbara.

Mes en diferents vegades 34 ll. 18 s. 6 d. No se si haya res mes per sa capella, pens que no pero haya per el trispol altre gasto y consta en el llibre p. 193 vta. i 194.

Fins aquí les anotacions del p. Villalonga. Dissortadament no s'inclou cap informació sobre l'agradosa talla barroca de la santa, que actualment es conserva a la capella de sant Antoni de l'església gran.

Aquesta obra no degué tenir massa durada, ja que el bisbe Díaz de la Guerra a la visita que efectuà a Santanyí el 13 de juny del 1776 féu anotar a la minuta que l'altar de santa Bàrbara es trobava *sin uso por indecente y amenazar ruina de capilla* (2). A les següents visites pastorals no se'n fa referència.

Del culte a la santa en trobam noves notícies a finals del segle XIX. Aleshores era titular d'una de les quatre petites capelles del Roser, juntament amb sant Miquel, sant Domingo i sant Isidre. Per aquest temps ja s'havia edificat el nou temple. Amb les reformes del Roser portades a terme a principis del segle actual desaparegueren les capelles esmentades.

Entre altres atribucions, santa Bàrbara és advocada contra els llamps i altres fenòmens atmosfèrics. A Santanyí, i també a s'Alqueria Blanca, existia la devoció de resar-li aquesta oració perquè alliberàs de les tempestes:

Santa Bàrbara anava pel camp
amb la llum de l'Esperit Sant.
L'Esperit Sant li va dir:
—Bàrbara no et dormis!
que hi ha tres niguls:

Am
SANTANYÍ
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Un de trons,
un de llamps
y un de mals d'espant.
—Agafa-los i tira-los dins un bosc,
on no hi hage cap animal,
cap galina ni cap persona nada viva. (3)

Seguia un parenostre i es tornava repetir l'oració fins que s'allunyava el perill.

Per acabar diré que al molí de Son Danusset hi ha un petit relleu que representa la santa esmentada. Els moliners, sobre tot els que molien pólvora també la tenian per patrona.

Cau Mari, Cala Figuera, 1993
Andreu Ponç i Fullana

(1) «Miscelánea historiales relativas á Mallorca recopiladas de varios manuscritos é imprs. por Fr. Luis de Villafranca capach.» Biblioteca Vivot. Palma. El meu agraïment a Pere de Montaner per les facilitats a l'hora de consultar la seva biblioteca.

(2) Arxiu Parroquial de Santanyí. Visites pastorals.

(3) Aquesta oració la vaig recollir de la meua àvia Sebastiana Vidal Vidal «Sorda». El p. Ginard al *Cançoner Popular de Mallorca*, tom III, p. 236, publica una oració recollida a Algaida que té semblança amb aquesta.

A JOSEP M. LLOMPART

Aquest article, dedicat a Josep Maria Llompart, va esser publicat a "Quaderns de cultura" del Diario de Mallorca.

Ara, em plau que sia reproduït en el programa de les Festes de Sant Jaume, com a homenatge dels Santanyiners al poeta.

Darrerament, era el teu jersei de coll cigne. La teva bufanda de quadres, el teu gaiato de roure, els teus guants de pell negra, el teu mocador de buixaca. Ja no sorties mai de casa sense la teva mort.

Aprofitant les ratxes de sol que travessaven els dematins, aquest hivern massa tòrrid —la teva pregària sota la pluja a Nostra Dona de Canterbury no ens havia estat possible encara—, feies el teu passeig quotidià i, adesiara, t'aturaves a fer una xerradeta. Ara, la visió de la cadira de braços, amb barrots entorcigallats, a la qual tu, pesadament t'asseies, és una ganyota que creix, una riulla buida que constantment em retorna la teva imatge, i la teva veu.

I és que, no fa gaire dies encara, em contaves que qualche vespre no gosaves adormir-te perquè ensumaves que no et tornaries despertar. I jo, que sempre t'anava contra corrent, amb ànims d'esbargir de dins el teu cap els embats de tardor que els dits d'Agnès et provocaven, manyucant, bugadera, les aigües del teu cor, el retreia el festeig constant amb la mort. Sempre n'has fet bellesa i frisançes, et deia. N'has creat temors de venes. Has caminat penjat del seu braç com quan eres infant caminaves de la mà de la teva teta. No l'hauries de témer; deu tenir el teu rostre.

I tu em solies pegar una ullada a ras de ganivet i em tallaves la xerrameca. No fotis, em solies contestar, de vida només en tenim una.

Llavors la conversa prenia caires més lleugers. Vegades, simplement, rememoràvem infinitats de petites anècdotes, car, dins una amistat de devers trenta anys, hi caben molts de fils d'estendre records. Els més estimats, potser, la taula del menjador de ca teva, al voltant de la qual, juntament amb n'Encarna, passàvem estones llargues quan jo, joveçana i aspriva, venia des de Cala d'Or i em donàveu tota mena de gombols. També la foganya, un foc espurnejant i música clàssica

(no sé ben bé de quin compositor. Possiblement Debussy) afegint lluror al migdia. Perquè jo guardaré de tu migdies clars, somriures esplaiats, estones de bonesa.

Una de les coses que sempre et demanava, i que tu mai no m'aclariries, era com podies dedicar tant de temps a escoltar les quimeres dels qui, com jo, cercàvem el teu redós, i alhora tenir lleure abastament per a bastir la teva obra. Endemés una obra profundament amara d'enigmes que no corresponien gens ni mica a la teva positura aparentment senzilla, oberta, entregada. Quin misteri, quina part del teu ésser ens amagues?, acostumava a demanar-te. Tu, et limitaves a somriure.

Un dia però, vaig creure visionar part del teu secret. Era un hora-baixa d'hivern i ploviscava quan et vaig destriar, caminant pausadament, com a molt tibet de somnis, enjaunit amb un abric massa ample, davall un paraigua molt gros. Vaig returar-me per observar-te mentre t'allunyaves i, en lloc d'anar tornant diminut dins la distància, com més enfora et feies, més voluminós em pareixies fins al punt que, de cop i volta, el teu abric i el teu paraigua varen cobrir tot el carrer, amb un domini absolut sobre la fosca. I no et malpensis ara, no dic fosca amb ganes d'associar-te terboleses, ferides, i traicions, que moltes vegades la nit sol congriar. Sinó que dic fosca, amb tota la força, i tota la grandesa que té aquesta paraula, com a generadora de llum.

Puix que a mi, els teus poemes, em donen la impressió d'haver-se escrits al primer trenc de l'alba. Cada un d'ells, em sembla la història punyent i dolorosa d'un insomni amb absències, mancances, covardies. Material que tu capolaves i llavors coïes dins el micro-ones del teu cervell per a després oferir-nos una vida, i una obra, plena de presències, curulla de gestos arriscats.

De totes maneres, tanmateix em seguirà burxant no haver pogut esbrinar la incògnita total de la teva personalitat que tu, tan gelosament, te n'has enduit. I crec que mai no sabré, durant les meves hores baixes, cap a quin indret de la teva memòria he de dirigir els meus planys. Si al poeta de la nit obscura, o si a l'home del migdia clar.

Amb tot el meu afecte,

Antònia Vicens

Antònia Vicens
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Parlament pronunciat a l'Església del Roser de Santanyí, amb motiu de la concessió del vuitè Premi de Poesia "BERNAT VIDAL i TOMÀS"

Senyor batle, poble de Santanyí, amigues i amics,

Un certamen de poesia convida a recordar aquell pastoret que amb una pedra volia despenjar la lluna. Mai no ho aconseguí, però amb el temps arribà a ser el millor foner de la contrada. Poesia i utopia han anat de sempre estretament lligades, sigui per anticipar l'arribada de noves concepcions del món i de noves estètiques, sigui per denunciar, amb el clam i la profecia, l'enviliment d'un poble, la submissió volguda al jou i a les cadenes, l'error de retre culte idòlatra al vedell d'or o la nova terra oferida a la visió dels escollits. Sovint el canvi s'esdevé abans en les paraules del poeta, que actua com a punta de llança d'un món nou. Altres vegades, els mots conformen un plany elegiac de tot el que podia haver estat i no fou, des de la reflexió, personal o col·lectiva, vençuda resignada o lluitadora i rebel, desesperançada o esperant contra tota esperança, fins i tot quan els principis més fonamentals s'enrunen i uns mínsos elegits —pocs i malavinguts— cerquen, a les palpentes, plens d'error o d'encert, les senyes d'identitat del propi poble.

Aquesta vuitena convocatòria del Premi Bernat Vidal i Tomàs no ha estat gens allunyada de les coordenades generals que ara mateix he apuntat. La temàtica dels treballs concursants ha estat diversa i plural, en bona part representativa de les tendències actuals dins el conreu de la poesia catalana. El prestigi que el certamen ha anat assolint, fa que cada any sigui més nombrosa la concurrència i més plural el punt de partida dels treballs, que arriben de tots els indrets de les terres catalanesques. Aquest any s'han presentat 42 llibres, quantitat més que respectable en un premi d'aquesta mena: 8 procedents de Palma, 9 de diferents pobles de Mallorca, 10 de Barcelona, 10 de la resta de la província de Barcelona, 1 de Girona, 1 de Tarragona, 1 de Castelló, 1 d'Alicant i —la nota exòtica— 1 que arriba procedent dels Estats Units.

La tasca dels jurats, enguany no ha estat gens fàcil. El procés fins arribar a un veredict, més o menys consensuat, ha resultat laboriós i fecund en debats constructius. El nombre d'obres concursants era ele-

vat i les tendències s'obrien en un ventall de possibilitats que assolía totes les fórmules vigents i fins i tot alguna ben periclitada.

Entre les obres concursants n'hi havia de vertaders professionals de la poesia, autors encara desconeguts, devora unes altres —la majoria— producte d'un pas accidental per l'expressió poètica, sense cap garantia d'assoliments plens ni tampoc de continuïtat. No hem tingut més remei que procedir a un treball de sedàs, progressivament més fi, per arribar a trobar-nos feliçment d'acord en la selecció final.

Els tres llibres en els quals hem coincidit, els tres jurats, que me-reixien passar a la final, han sorgit d'un acord total.

El problema estava plantejat, però no resolt, perquè el premi era un, indivisible, i els premiables tres. La tria final ha estat la més difícil, perquè tant *Bicefàlia*, obra de dos autors mallorquins, Sebastià Alzamora i Pere Janer, com *El barranc i els còdols*, d'Antoni Prat, de Dènia, com *Llibre del poema nu*, que procedia de Barcelona i concursava sota el pseudònim «Nuesa», eren llibres d'una vàlua indiscutible, mereixedors tots tres d'arribar a la lletra impresa. L'angoixa de triar el millor recull, en un judici difícil i que podia esser erroni —diuen que els jurats tenen dret a equivocar-se—, no apagà, tanmateix, una alegria profunda. La fase final de les nostres votacions evidenciava, també a Santanyí, que la llengua poètica seguia actuant com a mirall de la consciència nacional. Tant el llibre arribat del Principat, com el que venia del País Valencià, com el que s'havia gestat a les Illes, els tres finalistes, evidenciaven una vegada més que la poesia és un símbol nacional, un signe d'encarnació de la llengua en el temps i en la perdurabilitat. Demostraven, els tres llibres, que no hi ha escissió ni pluralitat, en el pi de les tres branques, en les tres modalitats lingüístiques procedents d'un tronc comú. Una vegada més quedava demostrat que només actituds polítiques tocades d'irracionalisme i mancades de raó han pogut veure en les diferències exteriors fonètiques, lèxiques, morfològiques i sintàctiques, el qüestionament bizanti de la unitat indissoluble de la llengua catalana en les seves tres variants dialectals corresponents a tres espais distints: el Principat, el País Valencià i les Illes. Perdoneu que hi posi esment, però heu de pensar que aquesta unitat lingüística és la nostra primera llibertat i el signe de la nostra identitat, com a persones i com a poble.

Assumiràs la veu d'un poble
i seràs la veu del teu poble

ha dit el valencià Vicent Andrés Estellés, volent mostrar-nos el camí a seguir pels viaranyes de la poesia, perquè trobéssim

*el recte camí
d'accés al ple domini de la terra*

en paraules de Salvador Espriu, català de Barcelona, o per arribar a la comunió amb una terra i una gent a través de la llengua, com volia l'enyorat Josep M. Llompart, mallorquí d'honor que, quan trobà les paraules, proclamava

ara sóc d'elles, i potser dels homes

L'alegria ha estat esbrinar que així és com ho han entès els autors dels tres llibres que, en la fase final, han rivalitzat pel vuitè premi Bernat Vidal i Tomàs. Tres actituds que, molt clarament, acuden a l'envit de la poesia com a eix vertebrador de la llengua i de la terra, és a dir, dels homes, amb un compromís previ: el de la modernitat. Ja no són temps, els nostres, de resistencialismes, i això permet als poetes contemporanis una més ampla volada literària que assoleix fites abans impensables, en la forma i en el contingut. Bicefàlia, dels mallorquins Alzamora i Janer, ho formula amb transparència quan diu:

*Sempre vaig ser, tant en folia com
en serenor, espill dels grops del segle,
l'expiació fàcil d'una concreta
modernitat.*

Han dit «espill», i no «mirall», ni «lluna», ni «cristall», potser pensant en l'obra del valencià Jaume Roig, però en tot cas revitalitzant les paraules de la tribu, donant-los un abast que assoleix els «grops del segle», és a dir, des de la consciència que la poesia és «palabra en el tiempo», com ens ensenyava don Antonio Machado a través de Juan de Mairena.

D'una manera més incisiva, el llibre procedent del País Valencià, *El barranc i els còdols*, d'Antoni Prats, ens parla de l'oratge que fer i aventar les paraules, de la pluja que les mulla i les malmena, per acabar reivindicant-les, les paraules, amb visió pessimista que palesa la difícil situació de l'idioma damunt la seva terra i el descreix de les paraules:

*Calia deixar-les morir
i no trencar-les.*

*Anys i guanys han bastit
un estoig digne, perdurable.*

El barranc i els còdols és, sens dubte, un llibre important que expressa tota l'angoixa d'habitar una petita pàtria esqueixada pel desarrelament, que el poeta contempla dins una Europa tensa i problemàtica, de la qual en copsa els batecs de final de segle encarnats en la tragèdia de Sarajevo o en la crisi de la civilització occidental, representada en una molt personal lectura de la Capella Sixtina.

Aquest sentiment abatut, de final d'època, és portat a les darreres conseqüències en el *Llibre del poema nu*, l'obra guanyadora d'aquest certamen. L'autor, que ha volgut romandre dins l'anonimat, se'n presenta com un creador que treballa des d'una radicalitat estètica sorprenent. La seva obra s'origina en la pàgina en blanc de Mallarmé, on la crítica més lúcida ha volgut veure l'inici de les avantguardes estètiques i literàries. El llibre, tot ell travat internament de manera molt unitària, és un magnífic joc mental que sembla exercitar, amb mestri-vola perfecció, els moviments precisos d'una defensa índia de rei per preservar-se de tots els perills: la por del paper en blanc, el naufragi del seny, la solitud, la incertesa del present i del futur. Enfront de tots els riscos del temps i de l'existència, el poeta troba la salvació per la paraula. Vol despullar els mots fins a les darreres conseqüències, per tal d'oferir-nos una essencialitat ponderada i mesurada, aparentment freda, però prenyada de foc i de potència creativa. Amb lucidesa sap que, mentre ell treballa en el laboratori de les paraules, el temps se'n riu:

*Orbs dins el treball estèril del somni,
tots dos, poema, cavalcàvem junts
escoltant la sinia del temps que fora
reia i reia i reia sens descans.*

El llibre tot, és una pura metàfora de l'intel·lecte lúcid i atent als paranyes de l'escriptura. Crec endevinar una veu jove, inèdita, que amb aquest llibre fa una entrada de cavall sicilià dins el món de les lletres. Un any més, el premi de Santanyí que porta el nom de l'enyorat Apotecari Bernat, servirà per descobrir un nou valor que farà camí en els dominis de la poesia. Felicitem-nos tots per la feliç trobada i a tots vosaltres, que m'heu escoltat amb tanta paciència, moltes gràcies.

JAUME POMAR

Elm
SANTANYÍ
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

EL PINTOR LLORENÇ CERDÀ I CALA FIGUERA

Miquel Alenyar

Am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Llorenç Cerdà (Pollença 1862 - Palma 1955) és un dels pintors més eminents de la primera meitat del segle XX a Mallorca. Es formà a Palma, Madrid i Roma. Des de l'any 1892 impartí classes a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma. El 1907 obtingué la càtedra de dibuix artístic, vacant a causa de la mort el mateix any de Ricard Anckermann. El 1910 va ser elegit director del centre en substitució d'Eliseu Meifrén.

La seva pintura, centrada bàsicament en el paisatge i caracteritzada per l'ús d'un dibuix precís i detallat i d'una paleta de colors vibrants, reflecteix la imatge d'una Mallorca ferma, vigorosa, robusta i esplèndida. Treballà, sobretot, a Pollença i mostrà una predilecció molt destacada per Cala Sant Vicenç. Quan la visiteu, hi podreu admirar el monument que s'eregi en la seva memòria l'any 1977. També pintà a molts d'altres indrets com ara Palma, Esporles, Bunyola, Peguera, etc.

A l'estiu de l'any 1929, quan tenia 67 anys i es trobava en el cim de la seva maduresa artística, decidí de fer una llarga estada de treball a Cala Figuera (Santanyí). S'hi instal·là disposat a fer feina de valent. Per això deixà la família a ca seva. S'hostatjà a Ca Na Marçala des de mitjan juliol fins a finals del mes d'agost.

El seu fill Simeó el visità un parell de vegades. Altrament en el seu epistolari es conserven diverses cartes que rebé durant les setmanes que passà a Cala Figuera. Tal volta la més curiosa és la que li escriví Enric Sureda, president aleshores del Patronat del Museu Provincial, del qual el pintor era el director. Li diu que l'Ajuntament de Palma havia acordat incloure entre els actes commemoratius del setè centenari de la Conquesta de Mallorca una exposició d'automòbils i que havia resolt de fer-la a la Llonja, seu del Museu Provincial. La carta, que posa de manifest l'estat d'alarma i de preocupació d'Enric Sureda, home ponderat, mesurat i de seny, duu implícita una petició. Aquesta no és altra que el prec urgent adreçat a Cerdà perquè interrompés el seu sojorn a Cala Figuera i tornàs a Palma per afrontar i resoldre el problema. Tot amb tot Llorenç Cerdà no es mogué. Seguí treballant im-

perturbablement. Pensà que calia afrontar el tema amb calma i amb temps. La seva experiència de vuit anys com a regidor de l'Ajuntament de Palma així li ho aconsellava de fer, si volia ser eficaç.

Fruit de la seva estada a Cala Figuera van ser una dotzena de quadres i un munt de notes de treball que li permeteren de seguir treballant els temes que havia viscut durant cinc setmanes intenses de contacte amb la natura que envolta aquest indret privilegiat de Mallorca. Entre els olis es poden citar els titulats «Cala Figuera», «Caló de Santanyí», «Riuetxo de la Cala», «Costa de Santanyí», «Penya-segat (Santanyí)», «La Caleta (Santanyí)» i d'altres. Alguns els presentà a l'exposició que féu a Galeries Laietanes de Barcelona el mes de desembre del 1929. A l'exposició Nacional de Belles Arts de Madrid de l'any 1932 presentà l'obra titulada «Costes de Santanyí (Mallorca)». Concorregué al Primer Saló de Primavera del Cercle de Belles Arts, celebrat a Palma el 1941, amb l'obra titulada «Penya-segats (Santanyí)».

Els temes de Cala Figuera calaren profundament en l'ànim del pintor. Les notes de treball que hi havia pres li serviren per fer feina, intermitentment, durant molts d'anys. El 1955, quan la mort el sorprengué, en el seu pintador tenia començades dues o tres teles. Una d'elles, a mig fer, que els seus descendents conserven amb cura, és una visió serena i lluminosa de Cala Figuera.

FESTES DE SANT JAUME - Santanyí 1993

Programa dels actes a celebrar als dies 15, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25 i 31 de juliol, sota el patrocini de l'Ajuntament.

DIJOUS, DIA 15

A les 22,00:

Prepò de la festa de Sant Jaume a càrrec de M.J. Bru Morey Fiol, Canonge de la Seu, i concert inaugural del Vè. Curs Internacional de Música «Vila de Santanyí». Església Parroquial.

DISSABTE, DIA 17

A les 19,00:

Concurs de Petanca. Trofeu Ajuntament de Santanyí. Organitzat pel Club de Petanca de la Tercera Edat. Pistes de la residència.

A les 19,30:

Inauguració de l'exposició/homenatge a «Els Berthelot»: ceràmica, pintura i escultura. Sala d'exposicions de «La Caixa».

DIUMENGE, DIA 18

A les 17,30:

Jocs aquàtics, a les piscines municipals.

A les 18,00:

Festa de la gent gran. L'Associació de la Tercera Edat retrà homenatge a dos dels seus associats, en Miquel Rolg Vila i en Jaume Vila Vidal, veterans de la «Sociedad Colombófila Mensajera de Santanyí», que darrerament han estat guardonats amb la medalla d'or de columbifília. A les porxades de la residència.

A les 22,00:

Festa camp a la Plaça Major, amb l'orquestra Canyamel. Gelats, serpentines i confetti. Col·laboren les Mestresses de Casa.

DIMECRES, DIA 21

A les 17,00:

Jinkama diürn, organitzat per l'agrupació «Escolta Sol-i-Mina». Veure programes apart.

A les 22,00:

Concert d'orgue a càrrec d'Heribert Breuer, d'Alemanya. A l'església parroquial.

DIJOUS, DIA 22

A les 18,30:

Demostració de doma de cavalls. Hi haurà demostració local amb els cavalls d'en Jaume Rosselló. Camp d'esports.

A les 22,30:

Jinkama nocturn, organitzat per l'agrupació «Escolta Sol-i-Mina». Veure programes apart.

DIVENDRES, DIA 23

A les 18,00:

Concurs de pintura «Homenatge a Joan Miró» en el seu centenari, per a nins i nines. A la Plaça. Amb la col·laboració de les Mestresses de Casa.

A les 20,00:

Inauguració de l'exposició «Ceràmiques de na Margalida Escalas». Centre N.º 5. Associació d'Artistes. Plaça Major.

A les 22,00:

Concert-cloenda del Vè. Curs Internacional de Música «Vila de Santanyí». Port de Cala Llonga.

DISSABTE, DIA 24

Segon campionat de columbicultura «Sant Jaume - 93». Amollada de colomins missatgers. Organitza la Sociedad Colombófila Mensajera de Santanyí.

A les 17,30:

Passacarrers de dimonis i caparrots acompanyats pels xeremiers de Sencelles.

A les 18,30:

Corregudes de cintes i altres jocs. Plaça Major.

A les 22,30:

Verbena amb Tomeu Penya, Géminis i l'orquestra Victòria Bio-Band. Camp d'esports.

DIUMENGE, DIA 25

FESTIVITAT DE SANT JAUME APÒSTOL

A les 10,30:

Passacarrers amb els xeremiers.

A les 11,00:

Ofici solemne. Predicarà Mn. Miquel Gual Tortella, Dr. en Teologia. Rector de la parròquia dels Dolors, de Manacor. Cantarà la «Coral Sant Andreu». Actuació de la Banda de Música Municipal.

A les 12,00:

Presentació de «Llibre del poema nu» de Josep Planaspach, guanyador del VIII Certamen de poesia Bernat Vidal i Tomàs. Editorial Moll. A la Sala. A continuació refresc per a tothom.

A les 18,00:

Partit de futbol.

A les 22,00:

Obra de teatre. EN JOAN PETIT, de Joan Carles Montaner, a càrrec de la companyia de Teatre de Bunyola. Camp municipal d'esports. Fi de festa amb amollada de focs d'artifici.

DISSABTE, DIA 31

A les 17,00:

Tirada al colomí, organitzada per la Societat Local de Caçadors. Son Morlà. Programes apart.

am
santanyí
CÒPIA
DIGITALITZADA

El Lirisme i l'Erudició de Miquel Pons

Antoni Vidal

Des de sempre he romàs seduït per l'atmosfera que s'irradia de les velles fotos. I no sé si sabria explicar aquesta sensació sense que el meu llenguatge s'impregnés de reminiscències proustianes. Vull dir que tot allò que els meus ulls conseguixin llegir de les imatges engendrades per una rara aliança entre la llum i certes substàncies químiques té que veure amb l'inexorable transcórrer del temps. Com si en passar, sense més objecte que fluir, el temps acabàs per assumir la condició paradoxal de protagonista i destinatari dels esforços de l'home per transgredir-lo i perpetuar les coses.

Tota fotografia és una porta oberta a les riberes on regnen les estones i, a la vegada, un testimoni de la caducitat dels nostres dies viatgers com les flors silvestres i el just perseverar de la pluja. Al capdavall, el contrapunt més implacable de les identitats que intenta suplantar inútilment. Potser perquè, ben mirat, darrera les coses no hi ha més que preguntes i el blanc i negre de les seves siluetes momentànies. Ni l'invent del color no podrà vèncer mai la monocromia del destí. Una llum idèntica a la que el fa regnar sobre les vides acaba per destruir qualsevol intent enginyós de plasmar-lo fotogràficament. La veritat del sol és més irrefutable que la dels productes de laboratori. Si un atzar fabulós ens permetés destil·lar tot el que hi ha a l'entorn de crepuscular, de patètic, no n'obtenríem sinó la imatge d'una fotografia en color destenyida per l'empait i la roda del temps, evidència darrera, a la qual ja em referia al principi. Però ningú no ha après encara a fer la ratlla que separaria el que és el temps i el que som nosaltres mateixos.

I això deu tenir molt a veure amb el fet que **Santanyí, imatges d'ahir**, segurament un dels llibres més bells de Miquel Pons, em resulti tan evocador, tan específicament entranyable. Més enllà del lirisme i l'exercici d'erudició dels textos, més enllà de la plàstica rica i colpidora del material gràfic, m'hi he trobat també a mi mateix, amb els meus volers, la meua soledat i els meus miratges. I per poc que conegueu o

estimeu aquesta terra santanyinera de falzies i estaca-rossins, vos passarà el mateix, suposat que cada pàgina de l'obra ens aboca a una triple i encisera realitat: la de les il·lustracions, des d'ara antològiques; la de les paraules de l'autor, tenyides de memòria, de sentiment, d'olor de tenassa; i la de les vivències personals que inexorablement es van succeint d'aquest univers en flor i densíssim. És una simfonia a tres veus, interpretada segons la batuta del temps, que és obstinat i elàstic i el més ambigu dels mestres de cerimònies. Un temps, però, que enlloc de frissar de presidir el seu triomf, se'l deixa usurpar pel de l'obra d'art que en Miquel Pons ha sabut erigir en ara de tots aquells que s'encomanaran al seu llibre sense haver renunciat a l'esperança de la bellesa més ubèrrima i de la llibertat més absoluta.

Ningú que ho faci així no en romandrà malcontent. Homes i dies i possibilitats i paisatges cobren dimensions perdudes, abans d'esmunyir-se com aigua-ros per les cent pàgines més lluminoses i més existencials que en Miquel Pons deu haver enllestir fins avui. Ningú com ell s'hauria sabut endinsar d'aquesta forma peis silencis i les cruïlles de la història d'aquest terme. Es tracta d'una aventura absolutament deshinibida i gens oficial, on no hi ha discriminacions ni categories perquè qualsevol cosa que existeix o ha existit, hi reb un tractament d'honor: alga o costum, arquitectura o topònim, decorat o personatge; d'una aventura on el temps s'ha convertit en referència que amalgama passat i present, mite i llegenda. És el poder de l'art, el destí diferent dels que s'acullen al seu dret d'asil.

Tot el llibre és un viatge iniciàtic legitimat per l'art, un viatge en ziga-zaga des dels penya-segats i les reminiscències mores de s'Almunia fins a les ondulacions maternals i teHúriques de Consolació. I, a partir del moment que comenceu a caminar, després de donar l'esquena a la bellesa pletòrica des Castelletes o des caló des Moro, no podreu fer altra cosa que deixar-vos posseir per la poesia i per la força d'un món dilecte i inversemblant alhora, que esdevindrà promesa o torrentera als jocs de llum de la vostra retina. Tot hi serà present, desencongit, atàvic, estimulador. Tot el que de qualque manera marca els ritmes vitals de la contrada i la fa possible: la mar, que és la mateixa sempre; esgarrioses històries de naufragis salvades de la nit i de les cendres de la memòria; la calma física, inigualable dels carrers des Llombards a l'entorn de les pedres esculpides de son Amar o de la humil, malaguanada esglesiola del segle XVIII; el somris paradisiac d'una cala Santanyí sense detritus fecals ni edificis insolents, on Bernareggi combregà

tantes vegades del pa eucarístic d'unes aigües cristal·lines que Déu va deixar néixer perquè s'enamorassin des Ponts; els perfils solitaris, ociosos de les torres de defensa, des de les quals ningú ja no espera altra escomesa que la de les ombres dels ocells; els àmbits sòpits d'un horabaixa melangiat a cala Figuera mentre els darrers llauts cerquen l'empara dels escars i nosaltres les petges d'un vell amor feliç, esborrades pels malves de tants de crepuscles; la gent de la vida congregada a la plaça per l'episodi estacional d'alguna festa; fesomies que alenen el fum d'un cigarret, que s'enamoren de l'ull miraculós de la màquina de fotos, que acaben de sortir d'un ofici solemne, encara captivades pels retruny i la geografia de l'orgue; vestigis de la vida i de la mort agomolats entre els somnis errabunds de les pedres amb colomes del Roser, o de les altives dels talaiots o de les que ens miren des de sa Porta Murada, evinents i incògnites: són fondes les arrels que han anat conjugant l'estela d'una escola santanyinera de mestres d'obres, els darrers testimonis de la qual deuen ser les fàbriques irrepetibles de l'Ajuntament i de l'escola nova, dues perles de l'equilibri i el senyoriu...

¿Deu ser ver, com diu el poeta, que cap al nord la gent és neta i noble, culta, rica, lliure, desvetllada i feliç? Sempre m'han semblat uns altres cels, els que blaven a partir de son Sans. Segurament perquè de cels, n'hi ha més d'un i no més de dos: el d'allà dalt i l'irrecuperable de la nostra infantesa. Només per això ja seria una temeritat que, en aquest viatge, jo continués obstinant-me a no donar la primacia que mereixen als textos de Miquel Pons, alqueriablancquer de naixença. Però mai no és tard per rectificar. Des d'ara que sigui ell el nostre clorote. Ben mirat és una manera de sortir-hi guanyant tots. Perquè jo no sabria dir: «s'Estany d'en Mondragó, llacuna d'aigua morta-estorada, argentada de peixos...», ni parlar del remot collar de les eres que envolten s'Alqueria Blanca, la més alegre del món, segons la glosa popular. Jo no sabria escriure «Portopetro blanc, blau, un poc més blau que tots els blaus. Portopetro animé...», ni evocar la companyonia de la lluna sobre els carros i els caminants que anaven a les festes de Sant Miquel de Calonge pes Serral Vermell i sa Conca, ni matitzar les qualitats de blancs que creuaven la fesomia d'una cala d'Or ja per sempre perduda: «Cala d'Or, blanc, rabiós de calç, blanc d'Eivissa i blanc de Mompó...». I ni de lluny mai no hauria estat capaç d'adreçar-me a la Maredeu de Consolació amb paraules de tanta densitat, de tant d'envit i de tant de cromatisme com les que segueixen: «Erem

veïns. Vós, madona Maria de Consolació, habitàveu el puig erm de verdesca, més prop del vol de l'ocelleria i de l'aire palcre. Nosaltres vivíem devora ses Coves de sa Grava, amb un hortet perfumat per un roser de tot l'any i un heliòtrop color de llunyania. Totes dues les façanes encaçaven el sol i tenien l'aparença de la mel vella...».

Diu Joan Maragall a l'Elegi de la paraula que «Quan una branca ja no pot més de la primavera que té a dintre, entre les fulles abundants brolla una flor com a expressió meravellosa». Parafrasejant el gran poeta català, i per concloure, jo diria també que Santanyi, imatges d'ahir és la flor meravellosa que ha esclatat quan totes les primaveres de Miquel Pons ja no podien més de dolor i de tendresa per una terra, que, qualsevol dia, serà del dimoni i dels especuladors.

Santanyi, tardor del 1992

am
santanyi
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

(*) Presentació del llibre «SANTANYI, IMATGES D'AHIR», de Miquel Pons Bonet.

Galeria

Dibuix a llapis.
Josep Bover i Bennassar.
Ciutat de Mallorca. 1921.

am
santanyà
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

LA UTILITAT DE LA POESIA (*)

Fa una quarantena d'anys un poeta castellà va escriure que la poesia era «un arma carregada de futuro». Aquesta frase expressava una gran confiança en la funció social i en la transcendència col·lectiva de la poesia. D'ençà d'aleshores ha plogut molt i el paper de la poesia ha sofert una devaluació dràstica quant al seu teòric potencial d'influència i de transformació de la societat. La nostra, diuen, és una època de pragmatismes i d'adoració vital de l'instant present, d'individus dispersats en múltiples activitats professionals i lúdiques i d'atracció obsessiva per les imatges acolorides de les pantalles dels televisors...

En un temps així, la poesia, que exigeix recolliment, concentració i introspecció en l'experiència pròpia, sembla lògic que no ho tenguí gens fàcil. A hores d'ara, gairebé els únics missatges verbals que assoleixen un prestigi sòlid són aquells que han estat creats amb l'objectiu sublim de fer comprar coses i més coses. La mercantilització generalitzada de la societat, les multitudinàries peregrinacions quotidianes als temples del consum, la tendència a subordinar els nostres actes i pensaments a les conveniències més immediates i pragmàtiques, dibuixen un panorama en què a la poesia li correspon poca cosa més que el paper de planta exòtica, una planta que no fa falta protegir perquè no serveix com a farratge per als estòmacs depredadors ni tampoc per a donar beneficis utilitaris. A un producte d'aquestes característiques, la nostra societat únicament li concedeix un certificat d'inutilitat i el premia amb la medalla de la indiferència. I abans? Varen existir uns temps passats millors? Els poetes sempre han ocupat un lloc subaltern. Han fet de comparses a l'ombra de les espases dels guerrers o als salons de les corts o en els claustres dels convents. Esser poetes mai no ha representat estar situats en el centre del món. Ni els poetes aristocràtics ni els trinxeraires, ni els qui feien d'altaveu de les ansietats de les multituds, ni els poetes solitaris afanyats en la captació dels moviments més secrets del seu esperit, ni els uns ni els altres han ocupat el centre del món. Ni tampoc no han contribuït a capgirar-lo de cap a peus. Mai les seves obres no han originat un canvi de la societat tan profund com el provocat per determinats descobriments científics o mecànics.

Fins aquí podria semblar que les meves paraules pretenen mortificar els poetes i minimitzar la transcendència de la seva activitat. No és aquesta la meua intenció. Jo crec en els poetes, i hi crec per la seva dimensió de creadors de llenguatges i d'experiències. En canvi, no puc creure en els poetes il·luminats que aspiren a conduir la societat cap al futur de la mà dels seus gestos grandiloqüents i messlàrics. Això ja pertany al mausoleu dels romàntics i poca cosa més. A les darreries del segle XX, els poetes han de conformar-se a donar a la seva gent la força energètica de les paraules.

La poesia, malgrat pateixi situacions de crisi, o pèrdues temporals de protagonisme, és eterna. Va existir en les comunitats humanes que encara desconeixien la lletra escrita i continuarà existint en el futur per molt que la informatització i els àudio-visuals pretenguin monopolitzar la comunicació interpersonal. La poesia és eterna perquè és la paraula mateixa en la seva expressió més creativa i més intensa. I a la paraula no la pot jubilar ningú perquè la seva existència és la credencial que dona el certificat d'humanitat als animals mamífers que, al llarg dels segles, inventaren la roda i el motor d'explosió o construïren els talaiots i la Sagrada Família.

El poeta mexicà Octavio Paz va escriure: *Contra el silencio y el bullicio invento la Palabra, libertad que se inventa y me inventa cada día*. Cada dia, cadascun de nosaltres inventa les paraules i, a la vegada, som inventats i refets constantment amb l'acció de la seva força germinal. I aquesta és la grandesa dels poetes, tant la d'aquells que crearen els anònims romanços tradicionals com la dels que acaben guanyant el Nobel de literatura, la grandesa de transcendir la seva pròpia vida física com a inventors de llenguatge. Les paraules que escriviren Homer, Safo, Virgili, Li Po, Ausiàs March, Baudelaire, Roselló-Pòrcel i tants i tants d'altres, adquireixen un sentit nou cada vegada que són devorades pels ulls golafres d'un lector. La força de la paraula ultrapassa la mort física del poeta i es reencarna ben vitenca i original en la sensibilitat d'aquells que s'hi acosten, nets de cor, amb l'afany de posseir-la. A més, els poetes sempre són missatgers d'emocions i cada poema és un pont, que es va allargant a mesura que transcorren els segles, fent possible en tot moment que uns humans dialoguin amb uns altres humans vençant les limitacions que imposen l'espai i el temps. Ausiàs March va viure al segle XV, en realitat, però, estam parlant amb ell confidencialment cada vegada que llegim els seus po-

mes. Compartim les seves tempestes íntimes i les seves sotragades vivencials.

La paraula poètica ens permet esser companys d'un autor quan el seu cos ja és molt menys que un grapat de pols. És costum afirmar que la poesia té pocs lectors. I jo diria que en té molts més que qualsevol periòdic esportiu o que aquestes revistes anomenades del cor. Per ventura els té amb comptagotes, però mai no s'estronequen. Passen els segles i gira la roda de les civilitzacions i les cultures. I les paraules inventades a cada època tenen un poder de supervivència infinitament superior al que tenen els costums, les formes de govern, les lleis i les vestimentes de la mateixa època. I la poesia més autèntica, la que sorgeix del joc entre el llenguatge i l'experiència irreplicable d'un jo, sempre té el do meravellós de sobreviure essent un element viu i càlid, cordial i colpidor. Per tot això, mai no convé menysprear la poesia. Tanmateix la força de la paraula sempre acaba vençant.

Fa uns minuts he dit una frase en la qual Octavio Paz afirmava que la paraula ens inventa. I això ha estat ben cert en el cas de molts d'escriptors. Però també ho pot esser en referència als lectors. Llegir poesia ens allibera de les rutines verbals, i ens remou els sentits, i ens encalenteix les emocions, i ens sembla la raó d'incerteses, i treu ritmes nous de les nostres cordes vocals, i enriqueix el nostre jo amb l'experiència de les vivències dels altres.

Ja haureu vist que la intenció de les meves paraules és anar acumulant arguments a favor de la utilitat de la poesia. Arguments que són ben tangibles encara que la majoria de la societat no sigui capaç de percebre'ls. I és una utilitat que és vigent a totes les èpoques i civilitzacions, passant per damunt l'anècdota de les formes concretes que adopten les societats humanes en cada moment històric.

He de reconèixer que parlar de la utilitat de la poesia davant tots vosaltres, santanyiners, no requereix un excés de coratge ni representa anar contra corrent de manera temerària. Un poble que d'ençà fa set anys convoca un premi de poesia no pot esser indiferent als encants d'aquest gènere literari que des de l'inici de la història va servir per a donar forma als mites i a la memòria de les comunitats humanes. I Santanyí va esser el poble del patrici Bernat Vidal i Tomàs, el nom del qual és merescudament homenatjat amb la celebració anual d'aquest certamen poètic, un escriptor de múltiples facetes que va tenir un important paper en la renovació de la poesia mallorquina dels anys 50.

I Santanyí també és la pàtria vivencial d'Antoni Vidal Ferrando, un virtuós de l'orfebreria lírica i creador d'un món de paraules florit i suggerent. I al vostre carrer de Palma, al número 74, s'hi va criar i viure el gran Blai Bonet, un dels poetes majors de la literatura catalana d'aquest segle. Un poeta d'excessos i d'aventures verbals temeràries, sempre amb un peu clavat en els territoris de la genialitat més sorprenent.

Voldria que les meves paraules haguessin servit per proclamar la grandesa utilitària de la poesia i per manifestar la meua admiració envers tots els santanyiners que han sabut donar vigor i tonalitats novelles a la llengua catalana, que és, a la vegada, una llengua d'identitat i de fecunda creativitat literària.

Damià Pons i Pons

Santanyí, 25 d'abril de 1992

am
santanyí
ÉS CÒPIA

ODA A JOAN MIRÓ (*)

*El vigor de la terra verda i enterradora,
la clapa de l'ordi i de l'aèria civada,
el camí que fa un home amb els peus i el seu cor,
et passen per l'esquena. Tu els sents. Després calles.*

*Amb els ulls plens i molls com dos lacrimatoris,
mires la teva enorme innocència humana,
que et fa plorar, Miró d'alegria mortal,
com un home que mira una moneda d'infància.*

*Alat i estoic, compres tu la madura vida
amb el preu pensatiu dels teus deu anys. Treballes:
color i pinzell et dolien perquè aquest noi que pintes
sent damunt el seu cap la teva mà granada.*

*Amb la voluntat closa de no mirar la terra,
l'home ni la seva ombra, que és el lleó, abaites
el teu cap cristallí i acceptador a la pura
ona que són un cuc, el teu nom, o una màscara.*

*Com les teles profundes de Zurbarán, la teva
pintura viva canta les coses que se tanquen:
el vas, el plat, el gerro, la cogulla i el monjo,
la taca, el signe, l'ordre, la resadora infància.*

*Per això tu no parles, amb tu els teus quadres callen,
com un clar carrer buit on els nois de la tarda
han deixat les joguetes i els dibuixos enormes
que amb l'immaculat guix han gravat a les cases.*

*Joan Miró, silenci poblat de papallones,
parc infantil, cristall, bicicleta pintada
i alada de fresc per als nois del dijous,
platja individual, mar que es passeja, barca,*

(*) Parlament pronunciat amb motiu de la concessió del VII Premi de Poesia «Bernat Vidal i Tomàs».

els teus ulls mai no usats fins a la fi conserva
dins el teu cor humit com l'àngel de les llàgrimes.
Viu, reposa, no miris: veuries l'agra terra
que dels homes en fa una maror de raça.

Carregat de presons, com un home que mira,
arribo a la teva obra com a una arena clara,
on la pols de la mar desembarca, serena,
com un viatge brau que es converteix en platja.

Perquè en tu és una estoica pau la terra d'Ibèria,
aquesta dura terra de conills i desgana.
En tu es serena tota la fúria del planeta,
igual que quan la terra es converteix en ceràmica.

BLAI BONET

am
santanyi
ÉS CÒPIA

(*) Miró.—«Papeles de Son Armadans», núm. XXI. Desembre-1967.

(*) Homenatge a Joan Miró en el seu centenari de la naixença, 1893-1993.

Informació Municipal

PRESUPOST MUNICIPAL ANY 1993

INGRESSOS

Pessetes

A) OPERACIONS CORRENTS

<i>Imposts directes: rústica, urbana, vehicles</i>	370.125.000
<i>Imposts indirectes: impostos s/ construccions</i>	21.699.000
<i>Taxes i altres ingressos: recollida de fems, clavegueram, ocupació del sòl</i>	115.022.000
<i>Transferències corrents: Fons Nacional de Cooperació Municipal</i>	113.025.000
<i>Ingressos patrimonials: interessos, platges, compensacions econòmiques</i>	24.952.000

B) OPERACIONS DE CAPITAL

<i>Transferències de capital: de l'empresa privada i «Cabildos»</i>	6.003.000
<i>Passius financers: préstec del Pla d'infraestructures turístiques</i>	3.000

TOTAL 650.829.000

DESPESES

Pessetes

A) OPERACIONS CORRENTS

Despeses de personal: funcionaris, laborals,
MUNPAL, Seguretat Social i despeses de repre-
sentació 235.140.000

Despeses de béns corrents i serveis: recollida de
fems, enllumenat públic, festes, vies urbanes, ca-
mins, clavegueram 261.764.000

Despeses de finançament: interessos d'operacions
de crèdit 26.303.000

Transferències corrents: subvencions, beneficència,
acció social 36.748.000

B) OPERACIONS DE CAPITAL

Inversions reals: sanejament de Cala d'Or i San-
tanyí, compra d'immobles, equipaments residència,
Pla d'infraestructures turístiques 69.572.000

Actius financers: Pla millorament de façanes 4.000.000

Passius financers: amortització d'operacions de
crèdit 17.302.000

TOTAL 650.829.000

DEMOGRAFIA ANY 1992

Naixements: 79 (32 nins i 47 nines)

Defuncions: 57 (27 homes i 30 dones)

Matrimonis: 29 (9 de civils i 20 de canònics)

PADRÓ D'HABITANTS (1 gener 1993)

Santanyí	2.541	La Costa	49
Cala Figuera	418	Cala Santanyí	154
Cala d'Or	2.023	Calonge	535
S'Alqueria Blanca	867	Portopetro	198
Es Llombards	437	Cala Llombards	143
Es Cap des Moro	26		

Total del Municipi: 7.401

ENSENYANÇA

Una vegada acabades les obres de la construcció de la nova aula a l'escola Mare de Déu de Consolació, a s'Alqueria Blanca, ja s'ensenya completa l'EGB.

A la sessió plenària del mes de juny es va prendre l'acord de sol·licitar al Ministeri d'Educació i Ciència la construcció de quatre noves aules per a l'escola de Cala d'Or.

CULTURA

Per Sant Andreu de 1993, la «Coral Sant Andreu» va celebrar el 50è aniversari de la seva creació. Entre els actes que s'organitzaren destaquen: la presentació del llibre «Coral Sant Andreu», original de Miquel Barceló i el concert en el qual a més de la «Coral Sant Andreu» també varen participar-hi «l'Orfeó Mayurqa» i «Orquestra Simfònica de les Balears».

També per Sant Andreu es varen presentar els llibres «Inventari de l'Arxiu Municipal» de Beatriu Zamorano i Antoni Ballester; «Santanyí, imatges ahir» de Miquel Pons i «La població i la propietat de la terra en el municipi de Santanyí. 1868 - 1920» d'Antoni Vidal Ferrando.

Es va retre homenatge a Sebastià Tomàs Ferrando, mestre de l'escola de nins des del 1908 al 1929.

Pel mes d'agost l'organista catalana Montserrat Torrent oferí un concert de música antiga a l'església parroquial.

Per les festes nadalenques, a l'església de Cala Figuera, un grup d'amics del teatre representaren «La Consueta de Nadal». Al mateix temps es féu la presentació de «Teatre de Nadal a Santanyi», original d'Andreu Ponç Fullana.

S'estan realitzant les obres de la darrera fase de l'escola de música. L'edifici consta d'un auditori de 190 metres quadrats i set aules de classe.

Es preveu que dins aquest any restarà acabada.

L'obra «El llibre del poema nu», de Josep Planaspach, fou la guanyadora del VIIIè certamen de poesia «Bernat Vidal i Tomàs».

El Fortí de Cala Llonga, propietat de la fundació «Illes Balears», ben prest serà restaurat.

TURISME

A la fira «World Travel Marquet» de Londres, es varen concedir dues distincions honorífiques a la zona turística de Cala d'Or.

Amb l'acabament de les obres del carrer d'Ariel quedà acabat el pla d'embelliment de les zones turístiques.

L'Ajuntament participa a la convenció anual dels agents de viatges britànics «Abta-Chowcase-93» que es va celebrar en el Passeig Marítim, de Ciutat.

El dia 11 de juny foren inaugurades oficialment les noves instal·lacions del port esportiu de Cala Llonga. Ara té una capacitat de 600 amarraments.

La Comunitat Econòmica Europea ha concedit la distinció de «bandera blava» a les platges de Cala Santanyi, Cala Gran i Cala d'Or.

PARC MÒBIL

S'ha adquirit un vehicle/grua Nisan-Patrol.

Amb la col·laboració del C.I.M. s'ha comprada una nova màquina agranadora.

SANEJAMENT

Estan a punt de quedar enllestides les obres de la tercera i quarta fase de les aigües brutes de Cala d'Or.

Està fet el projecte de la primera fase del clavegueram de Santanyi. Té un pressupost de trenta milions de pessetes i ben prest sortirà a subhasta.

21 contenidors de vidre i altres tants de piles han estat repartits per diferents indrests del municipi.

ESPORTS

Amb una capacitat de cinc-cents seients s'ha construïda una tribuna al camp municipal d'esports, de Cala d'Or.

Pel mes d'octubre de l'any passat es va celebrar a Santanyi el primer torneig de futbol infantil, amb la participació dels equips: «Bramfelder» (Alemanya), «Reial Madrid», «Poblense» i «Santanyi».

El dia 30 de gener es va celebrar, a Cala d'Or, la final comarcal de Cros escolar organitzada per l'escola Santa Maria del Mar.

El dia 14 de març va esser inaugurat el nou camp de futbol d'es Llombards.

En el mes de maig es varen celebrar a Cala d'Or les semifinals insulars de futbol, benjamins.

A Santanyi, pel mes de juny, es va celebrar la final insular de bàsquet femení, benjamins.

GENT GRAN

El dia 15 de maig, la madona Maria Rado Nadal va complir cent anys. Amb tal motiu va rebre l'homenatge de tot el poble i de totes les institucions.

El camp municipal d'esports fou l'escenari de la cloenda del programa d'activitats socio-culturals i físiques «Gent gran en marxa», organitzat per la Federació d'Associacions de la Tercera Edat i el Consell Insular de Mallorca.

Dia 29 de maig, 700 majors de tot el municipi celebraren la tradicional trobada anual organitzada per l'Ajuntament, amb un dinar als locals de la residència.

am
santany
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA